

Handläggare
Niclas Olund
Telefon: 08-50825255

Till
Socialnämnden
2024-09-24

Skrivelse om stärkt stöd till prostituerade som utsätts för rån

Svar på skrivelse från Liberalerna

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen om stärkt stöd till prostituerade som utsätts för rån

Sammanfattning

Jan Jönsson (L) har i skrivelse från 2024-05-21 ställt frågor till socialnämnden angående stärkt stöd till prostituerade som utsätts för rån.

Arbetet mot prostitution och människohandel är omfattande i Stockholms stad och sker i nära samverkan med polisen. Socialförvaltningen har flera verksamheter i egen regi som arbetar med frågan. Socialnämnden beviljar dessutom föreningsstöd till ett flertal ideella verksamheter som erbjuder stöd till målgrupperna som komplement till socialtjänstens verksamheter. Enligt statistik från polisen och Brottsförebyggande rådet är det inte möjligt att svara på om prostituerade allt oftare utsätts för våldtäkter, våld och rån. Socialförvaltningen har i tidigare remissvar ställt sig positiv till förslagen i betänkandet Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) som bland annat handlar om exitprogram för målgruppen.

Bakgrund

Den 21 maj 2024 inkom en skrivelse från Jan Jönsson (L) till socialnämnden om behovet av stärkt stöd till prostituerade som utsätts för övergrepp, våld och rån. Enligt skrivelsen utsätts prostituerade allt oftare för våldtäkter, våld och rån. På samma sätt som staden arbetar riktat mot andra målgrupper i riskmiljöer behöver det finnas stöd och hjälp även för prostituerade som utsätts för grova brott.

I skrivelsen ställs följande frågor:

1. Delar förvaltningen bilden av att prostituerade i allt större utsträckning utsätts för övergrepp, våld och rån?
2. Hur arbetar staden med att upptäcka och förebygga övergrepp och våld mot prostituerade, och vilket stöd erbjuds för att kunna ta sig ur prostitution?
3. Anser förvaltningen att det finns behov av ökade stödinsatser för målgruppen?

Ärendet

Arbetet mot prostitution och människohandel är omfattande i Stockholms stad, och sker inom ramen för Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025.

1. Delar förvaltningen bilden av att prostituerade i allt större utsträckning utsätts för övergrepp, våld och rån?

Det saknas data för att kunna utvärdera påståendet. Av integritetsskäl för inte socialförvaltningen statistik över vilka brott målgruppen är utsatta för.

Enligt Polismyndigheten är det i nuläget inte möjligt att svara på om prostituerade i allt större utsträckning utsätts för övergrepp, våld och rån. Anledningen är att deras statistik inte är uppdelad efter typ av målsägande, det vill säga om ärendet är kopplat till prostitution eller inte.

Detsamma gäller även statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå), som är utsedd av regeringen att vara ansvarig för den officiella statistiken inom rättsväsendet.

2. Hur arbetar staden med att upptäcka och förebygga övergrepp och våld mot prostituerade, och vilket stöd erbjuds för att kunna ta sig ur prostitution?

På en stadsövergripande nivå finns som styrdokument *Handlingsplan för att motverka människohandel och prostitution*. Handlingsplanen är kopplad till Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025.

Samverkansöverenskommelsen med polisen

Socialförvaltningen har sedan ett antal år tillbaka tecknat en samverkanöverenskommelse med polisen mot sexhandel. Det förväntade resultatet är bland annat att polisen och socialförvaltningen formaliserar och vidareutvecklar samarbetet runt prostitution och människohandel, så att flera personer i

prostitution ska få hjälp och stöd samt att de som misstänks för brott ska lagföras.

Samverkansöverenskommelsen leds av styrgruppen där polisområdeschef City, chefen för regionala utredningsenheten vid polisen samt socialdirektör för socialförvaltningen är representerade.

Aktivitetsplanen för samverkansöverenskommelsen revideras kontinuerligt. Inom ramen för överenskommelsen finns en beredningsgrupp där nyckelpersoner från myndigheterna deltar. Arbetet som utförs inom ramen för samverkansöverenskommelsen följs upp av beredningsgruppen och redovisas till styrgruppen.

Enligt överenskommelsen ska polisen och Stockholms stad i nära samverkan arbeta uppsökande mot köpare och säljare av sex. Arbetet delas in i två verksamhetsinriktningar – unga personer under 18 år i prostitution respektive vuxna personer över 18 år i prostitution. Överenskommelsen innebär i praktiken en formalisering av samverkan som under lång tid förekommit mellan myndigheterna.

Socialförvaltningens verksamheter medverkar vid polisens löpande uppsökande arbete, till exempel att närvara vid tillslag mot lägenhetsbordeller, för att snabbt kunna erbjuda socialtjänstens stöd åt de personer som påträffas. Enligt aktivitetsplanen ska upp till fyra samverkanspass i veckan genomföras mellan polisen och socialförvaltningens uppsökande verksamheter.

Sedan överenskommelsen tecknades i april 2021 har socialförvaltningens verksamheter genomfört 480 arbetspass tillsammans med polisen i samband med spaning eller tillslag. 872 personer utsatta i prostitution och 681 personer misstänkta för köp av sexuella tjänster har påträffats. Samtliga personer har informerats om möjlighet till fortsatt stöd genom någon av socialförvaltningens verksamheter samt länkningsalternativ.

Stadens verksamheter

Socialförvaltningens verksamheter mot prostitution och människohandel är samlokaliserade i en gemensam sektion under Stockholm stads socialjour.

Regionkoordinatorerna mot prostitution och människohandel är en del i den nationella samordningen mot prostitution och människohandel. Regionkoordinatorerna har i sitt grunduppdrag från Jämställdhetsmyndigheten att ge stöd och koordinera insatser i individärenden samt ge metodstöd till andra yrkesverksamma i ärenden som rör barn, unga och vuxna som utsätts för någon form av exploatering, prostitution eller människohandel. De är kontaktperson för återvändandeprogrammet samt har i uppdrag att

delta i myndighetsgemensamt arbete mot exploatering och människohandel i arbetslivet på regional nivå. I Stockholms stad har regionkoordinatorerna även delegation att fatta beslut om stöd och skydd till personer som tillfälligt vistas i staden och som är utsatta för människohandel.

Personer utsatta för människohandel har rättigheter som är reglerade i internationella överenskommelser och avtal. Bland annat kan de erbjudas betänketid och tillfälliga uppehållstillstånd när de medverkar vid brottsutredning, samt stöd till tryggt återvändande genom FN:s migrationsorganisation International Organization for Migration (IOM).

Mikamottagningen erbjuder stöd till vuxna personer (från 18 år) som är utsatta i prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

KAST (Köpare av sexuella tjänster) erbjuder stöd till personer över 18 år som köper sexuella tjänster. Kontakten hos KAST syftar till en beteendeförändring för sexköparen.

Vidare så arbetar staden förebyggande genom att socialsekreterare knutna till sektionen för prostitution och människohandel bedriver uppsökande arbete, dels på nätet och dels i gatumiljö. Sektionens egna uppsökande arbete handlar till stor del om långsiktigt relationsskapande och motivationshöjande arbete. Det uppsökande arbetet i samverkan med polisen är mer av kort och akut karaktär i samband med tillslag.

Inom stadens relationsvårdsteam (RVT) utreds behov av stöd, skydd och insatser till personer som ansöker om socialtjänstens hjälp med anledning av våldsutsatthet.

Utöver stadens egna verksamheter ges föreningsstöd till ett flertal ideella verksamheter som erbjuder stöd till målgrupperna som komplement till socialtjänstens verksamheter. Exempel på verksamhet som får föreningsbidrag är Talita skyddat boende.

3. Anser förvaltningen att det finns behov av ökade stödinsatser för målgruppen?

Förvaltningen har i tjänsteutlåtande till socialnämnden 2024-04-23 lämnat svar på remiss från kommunstyrelsen avseende betänkandet Ut ur utsatthet (SOU 2023:97). Utredningen bakom betänkandet har bland annat haft i uppdrag att ta fram och lämna förslag på utformning och organisering av exitprogram för vuxna personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I betänkandet föreslås ett exitprogram för vuxna och program för barn för vuxna och barn i behov av omfattande hjälp för att kunna lämna utnyttjande i prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

Förvaltningen ställer sig i tjänsteutlåtandet överlag positiv till förslagen i betänkandet Ut ur utsatthet och till förslaget om att socialtjänsten ska ha ett samordnande ansvar för programmen och dess tvärprofessionella team. Förvaltningen menar samtidigt att det är viktigt att se hur utsattheten inom prostitution hänger ihop med annan utsatthet för våld och anser mot bakgrund av detta att det är viktigt att stödinsatser inte blir alltför specialiserade så att personer med komplexa stödbehov riskerar att hamna mellan olika verksamheters områden.

I betänkandet Ut ur utsatthet lyfts vikten av civilsamhällets kompletterande stöd till målgrupperna. Förvaltningen delar utredningens förslag om att beakta en långsiktig försörjningsplan till civilsamhällets aktörer med motiveringen att civilsamhället spelar en värdefull roll i att komplettera kommuners och regioners insatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för beredskap och administration. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 18 september 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 19 september 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen om stärkt stöd till prostituerade som utsätts för rån.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lisa Cadenius
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse om stärkt stöd till prostituerade som utsätts för rån

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-09-09
Lisa Cadenius, Avdelningschef	2024-09-09